

իւ օր. Վարդունու, արիկ. Մեկիբեանի

և պ. Արքեպիսկոպոս Թր. Վարդուհան Խա-
նումի դերում փառք և պատիւ է բերում
թէ իրեն և թէ հայոց բնակիչներին մեր կար-
ծիքով, նա համարձակ կարող է մրցել
այդ դերում վրաց դերասանուհիներին
հետ: Օրինակ հազարաւոր, ման գալը,
բռնած զիւրքը, ձայնը և միմիկան վի-
րլին աստիճանի ճիշտ էին և կենդանի
ու մեծ բաւականութիւն պատճառեցին
հասարակութեան, որը բուն կերպով
ծաղիկաբեր էր: Օր. Վարդուհան մըր-
ցակից էր և սով. Միկելանձի Գաբա-
սայի դերում:

Պ. Արքեպիսկոպոսի մասն ու լոթի
Տէրաբեկեց Ակորի դերում շատ զգու-
ցիկ էր, մանաւանդ լաւ էին նրա օրումն
շարքերն յարմար կերպով կուպլաները,
որոնք չափերն ծիծաղացնելով հան-
դերձ, խորը խոցեցին, իսկ շատերն էլ
սրբին իւր քանցին:

Պ. Պետրոսեանին չէր ստացւում իշխան
Վանդիկի դերը, և ձայնն էլ թոյլ էր
ու բարակ:

«Բանուած»-ից առաջ պ. Արքեպիսկոպոս
Պաշտօնի Ժողովուրդը պատմաբան
կերպով գործողութիւնը, ուր աստիճան
իւր նկարագրում խօսում է իւր ոսկիները
զիւրքի իւր ներքին ձայնի հետ, մերթ
հապառանակով, մերթ կապակցելով,
մերթ էլ վշտանալով իւր ներքին ձայնի
կշառմանը:

Եթէ չեմ սխալուում, այս առաջին
փորձն է, որ մեր երկրի գրեւորները մի
կտոր առանձին, իրեն մենախօսութիւն
խաղացում է, և պիտի ասել, որ փոր-
ձըն աղոյ էր: Յայտ ունեւ, որ պ. Ա-
րքեպիսկոպոս արանից յետոյ էլ կը շարունակէ
հայոց ընտիր երգերից գանազան գեղե-
ցիկ հատուածներ հանել և կարդալ:

Մի բան միայն կը կանխարգելէր նկատել-
մարդ խօսակցութեան ժամանակ ձայնը
բարձրացնում է, ինչնուհ, ձեռքերով,
ստիկնով և դէմքով գանազան շարժում:
Ներ անում, բարկանում, յաւաւում կամ
միջոցում է միմիայն նրա համար, որ
իւր դիմացը կանգնած մարդուն կամ
երեւակայութեան պատկերացում մար-
դուն համոզէ, վախեցնէ, ուրախացնէ,
իւր կամքին ենթարկէ, մի խօսքով
աղղէ: Այն ինչ՝ ժողով ասպետի խօ-
սակցութիւնը ոչ մի այդպիսի նպատակ
չունի. այն, ինչ որ նա փակուած ներք-
նայարկում տեսնում է, դուրսն ուրիշի
ներկայութեան ոչ մի պայմանով և ոչ
մի ուսմանը արդեւորութեան տակ չի
ասել. այդ խօսակցութիւնը աստիճան իւր
լոզնի խայլ ոցիներն են, մասամբ ուրիշի
արդեւորութիւն, յաւաւում վշտի տխուր
արձագանք, մասամբ էլ իւր «ես»-ի
զարգացի փառասիրական միտումները,
ուրեմն այդ բաները պէտք է արտա-
նել ոչ այնքան արտաքին էֆֆեկտներով,
որքան պէտք է ցոյց տալ նորը, գաղա-
նի շշուկով արտասանուած մի հագեթա-
նական մենախօսութեան:

Գր. Ալաւ

Բազում, 22 նոյեմբ.

ՄԱՍՈՒԼԻ ԾՈՒՐԶԸ

Պ. Պոլիսի «Գաղղի» լրագրի «Մարդ-
կաններ» վերնագրի տակ մի կոչ է
անում իր քաղաքի հին գրողներին, ո-
րոնք, ըստ երեւոյթի, վշտացել են նոր
գրագէտների հիւնքի հանդէպ բռնած
վարժանքից:

Դատարան, թէ հինքը սրտգոյծ են նորերուն
դէմ: Անհատական քան մը Սրբողիտ արդէն չենք
հասկնալ. սրբողիտ ինչ կենդանակէ, Իրենց հայրը
հայրնայիցն ու դուրսնայիցն հասնել, այդպէս
մտածեցին: Ոչ երբեք, եւ քանի որ այդպէս է,
երբեք ընկերակու չեն գտնուել հապառակի
վրայ, մասնաւոր ու գրականութիւնն ալ այսօր
քիչ շատ հայ հայրնայի գրողներն են:

Բայց ընկերակու հասարակութիւնը.—
նկատում է ինչու ի իրեն, — երբեմն
շատ ճիշտ է խորհում և դատում. նա
ասում է՝ «վշտացանքից մի քանիսը

լաւ պատրաստուած չէին և իրենց մի
բան կարծելով հրապարակ նետեցին
ու երբ տեսան, թէ իրենց պաշարը
վերջացաւ, պատրաստեցին, թէ նոր
գրողներն իրենց չեն յարգում: Նոյն
հին-գրողներն մի մասն էլ պահանջում
է, որ նորերը իւր շաւղով ընթանան,
իրեն վարպետ անուանեն: Այս խառ-
պահանջութիւնները, սակայն, եթէ ոչ
անմարտելի, գոնէ անտեղի են: Նոր
գրողները, ինչպէս փաստով էլ ցոյց
տուեց վերջերս մամուլական յորհանդի-
սով, «հին ու նոր» խորհրդիւն
չեն դնում, միայն թէ գաղափարները
զուգործացուցելու և ոճի նոյնութիւն
նշանակուելու հիւնքի և նոր գրողները
միջին:

Հինքը քիչ մըն ալ արթնում էր, և նորերը
«վաղակալներ» որակելու, ներկայիս
անոնց գործերը թափել շաւղու, «գեղե-
ական» քան ըստ իրեն, որովհետեւ գեղեցիկ են,
թէ այդ նորերն են, որ հինքը պիտի ասեց-
նեն: Մասնաւոր «ընդհանուր» այս պատգամ
նկատի առնւած էր իր քննարկական ներմուծ-
ութեամբ, եթէ չեմ սխալուում: Բնական է, նորերը,
արդեւոր ընթանալով, քիչ շատ յաւաւում ձեռք
կանան հիւնքուն հանգիստ: Հինքը նորերուն
հակառակն աշխարհութեան անկողն է, եթէ չը-
շարայեցութեամբ վարդիւն ու իրենց լացած
զիւրքէն դուրս ելան, չենք կարծիք որ հիւնք-
ուն և նորերուն մէջ գրական ընդհանուր տեղի
ունենայ, և սրտգոյծներն իրեն անի:

«Սուրհանդակ»-ն իրաւացի կերպով
գանգատում է, թէ իր քաղաքները գրե-
թէ մինչև օրս կրօնական մի խնդրի
չեն ունեցել, և առաջարկում է իր քա-
ղաքային ժամուկի այդ պատկարը լրացնել:

Յիշեալ խնդրի գտնում է, որ կու-
սակցուն և ոչ-կուսակցուն կյանքի մէջ
զրոյցներ չեն ուղակուում, և ընկերակու-
ներ էլ շատ կը կանխարգելէ, քանի որ առ-
հասարակ իր քաղաքային ոչ-կուսակցուն հիւնք-
ուն գեղեցիկներն ուսման մակարդակը պէս
չափ ասոր բարձրանի վրայ է գտնուում.
—մի բան՝ որ բնորոշութեամբ իր քա-
ղաքներն պատկեր չի բերել:

Եթէ արժանապատիւ փորձերն ու չէրքեր
կատարել ցարէ, ու միշտ անարժանքներ միայն
կանգնէր այդ վիճ, նորերական պաշարներն, գոնէ
եղածներուն, արդէն գտնուած ամուսնացեալ
կերպին խնդ և կըսէր տեղեւորներ լուսաւորներ:

Դուրսն ուսմանը առաջին, թէ կրօնա-
կան մի հանդէսի տուած օգուտները
փորձով տեսել են իրենք և գիտեն,
թէ այդ ձեռնարկը իր քաղաքային ամուսնա-
ցած եկեղեցականները զարգացման վրայ
արժանապատիւ մի փոփոխութիւն չի ու-
նիլ և բարեբար ազդեցութիւն չի լծու-
նիլ գրեթէ: Բայց յօդուածագիրը պըն-
դում է, սր եթէ մի խնդրի գեղեցիկ
հայտարարեցիկ եկեղեցու շահերը պաշտ-
պանի և նրա գծած, շաւղով ընթանա-
նայ, այդ տեսակ մի հանդէս անպատ-
ճառ ընդունելութիւն կը գտնի և կը-
քաշակուի:

Քիչ մըն ալ լուսաւորութիւն պէտք է, եթէ
ժողովուրդին ընկերակուութեան վրայ հասար-
չածներ ու պիտի շարունակենք մեր անարժեք
ընթացքը, գոնէ թեթեւ. հրապարակելու և բո-
լոր քաղաքներուն ալ պարտաւորեալ ընկեր-
ներ քաղաքագրութիւնը:

Թրքահայ քահանաները, ընդհանրա-
պէս կրօնական մի հանդէս աստիճան
չափ միջոցներ ունին և, քայլի գնդա-
կան քահանայից, կտրող են տարեկան
50—60 դրոշ (4—5 լուրի) փող վճա-
րել այդ տեսակ մի հանդէսի բաժանորդ
զրուելու համար:

Յօդուածագիրը ցանկում ասում է,
թէ դեռ իր քաղաքներն մէջ այն տեսակ
քահանաներ կան, որոնք «եկի ի հօր» և
եկի յաշար»-ը մեկնում են թուրք-
րէն «կուսակցական» չընթանալով գիւնակա-
ղիւրիմ» (հորից դուրս եկալ և աշխարհ
մտայ): Սրանք պատիւ չեն բերել իր քա-
ղաքային կրօնին, ուստի մի կրօնական
թիւրք կարող է այդ դասին ինչպէս
ամենօրեայ հայը կենդանի մարդուն:

Յարգաւորել իր կրօնը քահանայի մը կը
հարցնեն:

—Տէր հայր, ինչու համար ոչ ոք ժամուն
մէջ գաղթի բաժնեցին:

—Տէր, չիտիս ծն, եղբ, է իշուէ, — կը պատ-
ասուանա:

Ի վերջոյ՝ յօդուածագիրը Պ. Պոլիսի
կրօնական ժողովի լուրջ ուղարկութիւն
ունի է հրաւիրում այս խնդրի վրայ և
ասում է, թէ այդ խնդրի հիմունքը և
ընթացքը տալիս անհատի գործն է, հի-
սաբար կրօնական ժողովը պէտք է
ձեռնարկէ այդ պահանջի կարտաբան:

ԹԵՂԵԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆԱԼԱԿ ՓԲԱՆՈՒՄԵՐՑ

Պ. ԼՈՒԻՍԻ ԱՅԵԼԻՆԻՍԻՆՆԵՐ «ԱՅԵԼԻՆԻՍԻՆՆԵՐ» ԸՆ-
ԴԵՐՈՒՄԵՐՑԻՆ ԻՆ ԺՅՈՒՄԵՐՑԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ

ՊԼԻՆԻ, 15/27 նոյեմբերի. — Փրան-
սիացին առանց ցոյցի աղբիւր չէ կարող.
ցոյցը նրա հոգեկան ամենալաւիկան պա-
հանքն է. նա պիտի արտայայտէ իւր
զգացումը կամ քաղաքական համոզմուն-
քըն անպատճառ փառաբանելով մէկին
և հալածելով միւրին. նա պիտի ունե-
նայ մէկը, որը համար աղբիւրի «vive!»
(կենց) և միւրը, որը աղբիւրի «à bas!»
(անկէ): Յայտը մի առ ժամանակ
դադարած էին, սրտիցն առաջարկ-
ութեան բոլոր դասակարգները չափա-
զանց յոգնած էին Դրաֆուսի գաղտնի և
նրա առաջարկած աղբիւրից ու անդի-
հատ ցոյցերը, բայց նրանք, այսօր
ցոյցը գրեթէ վերահսկողութեան ենթա-
շափ արագ, որպէս արագ աւելանում է
այժման կառավարութեան հեղինա-
կութիւնը և աղբիւրի ինքնը, իսկ այդ
հեղինակութեան աւելանալը նկատելի
է աւել քաղաք: Կառավարութեան ա-
ռաջարկած բոլոր խնդիրները, պատգա-
մաւորները ժողովում ուղղում է ձայնի-
րի-հանդէս, ճիշդ մեծամասնութեամբ,
մինչդեռ այժման կառավարութեան
ուսման հարաւոր առաջարկուած հար-
ցերը վերադառնում են նոյնպէս հանդէսի մե-
ծամասնութեան: Հասարակագիտու-
թեան այժման նախագահ պ. Լուրէն,
որ շատ մեծ ժողովագրականութիւն չու-
նի միայն այն պատճառով, որ նրա ա-
նունքը և խաղի և եղել Դրաֆուսի գոր-
ծի մէջ, այժմ սկսում է օրըստօրէ ա-
ւելի և աւելի ժողովագրականութիւն վա-
յիլի իւր ինքնացի և համարձակ գործ ու-
նելութեամբ:

Արքայականները, կրօնականները, նա-
սիականները և ուղիւղութեան ոչ
մի աղբիւր չեն լինել իրենց, որպէս
զիւրքի արդեւորան ցոյցեր անել Լուրէն և
ի դէմ. նրա՝ այժման կառավարու-
թեան դէմ. բայց նախ իսկ այդ ցոյցե-
րէն արտայայտում են նրանց թուրք-
րէնը, քայքայում, անգործութիւնը
և որոշ ծրարի բացակայութիւնը Իսկոնի
երեւում է որ ցոյցերը ընտանի չեն,
իմաստով, այլ կաշառներով և խա-
տախտով կազմակերպուած, իսկ մաս-
նակցողներն այնպիսի անձինք, որոնց
համար «մեկ մօտ» Կովկասում մի շատ
բնորոշ բառ կայ, այն է «շահուած»:

Անցեալ կիրակի օրը ֆրանսիական
աղբիւրի օրինակ պ. Լուրէն առանց ուշ
զարձակելու լուսնի պատկերներին
ներկայ հոգու «հասարակագիտութեան
հրապարակ» վրայ կատարուող աղբիւր,
և ժողովուրդը նրան շահուած օգու-
տները արագ Բայց նախագահի աղ-
բիւրի տակ իւր համար Ե. Նա առաջին
քայլերից իւր կողմն է գրաւում ամե-
նապարտելի և եւտուրու դատաւարը,
այն է ուսմանը իրեն. իսկ Պարլի ու-
սմանը իրեն ոչ մի է: Այսօր ամբողջ
Պարլի ուսմանը իրեն չի բաց ա-
ռաւ մի քանի խումբ աղանդաւորներից
ընդունում է պ. Լուրէն իւր ժողովա-
րանում անընդհատ ծաղիկաբերութիւն-
ներով և կենցեցներով աղանդականութիւն
ընթացումը նոր ուղիւղութեան շատ
հասարակ բան է: Պարլի ուսմանը
թիւնն ունի մի ընդհանուր ընկե-

րութիւն, որ անուանում է «Associa-
tion des étudiants»:

Դա ամենամեծ և ամենապարտաւո-
րական ընկերութիւնն է՝ իւր գրա-
դարանով, իւր կլուբով և այլն և այլն.
Կայ այսօր, ճշմարիտ է, նա «Cercle
des étudiants catholiques», բայց ար-
դէն «կաթոլիկ» բառը ցոյց է տալիս,
որ այդ ուսանողական ընկերութիւնն
աւելի շուտ հիմնուած է կաթոլիկ բա-
նի փառաբանութեան, քան թէ ուսա-
նողներն մէջ ընկերական կեանքը գա-
ղապանելու և քաղցրացնելու նպատակով:
Այդ երկու ընկերութեանց հետ ևս
մանրամասն կը մտածուի ընկեր-
ցողներին հետեւալ թղթակցութեան
մէջ, իսկ այժմ խօսքը միայն Լուրէն
այսօրուան այցելութեան մասին է:

Պարլի ուսանողներն «Association
des étudiants»-ը պաշտօնական կեր-
պաւանք չունի, բուն ընկերական է,
բուն ուսանողական (ու անխափ մաս-
նակի՝ բոլոր աղբիւրից ու կը-
րօնից պատկանող ուսանողներին): Նա,
ճշմարիտ է, ունի մեծ հասարակական
նշանակութիւն և դերը է խաղացել
այն իսկ քաղաքական խնդիրներում,
սակայն նրա դրանք ընտանական է. հի-
նողներն են ուսանողները, կարգադրե-
նքն իրենք, տէրքն իրենք: Այս աղ-
ագաւ ընկերութիւնն է, որ այսօր փո-
խադրում էր իւր նոր բնակարանը՝ 43,
rue des Ecoles, մի վարձու տուն և
ցանկանում էր տեսնել այդ օրն ուսա-
նողներն և պրոֆեսորներն ներկայու-
թեան: Պ. Լուրէն ցանկացել է այդ օ-
րը հիւր լինել ուսանողներին, և իւր եր-
կար խօսել այսօր աւելուր կը լինի
քաղաքական համար, թէ ինչ տպաւո-
րութիւն կանէր այդ ցանկութիւնն ու-
սանողական ընկերութեան վրայ:

Եւ արդարեւ, որոնց հետ աւելի սեր-
մանութիւն հաստատել, որոնց վրայ
աւելի հաստատապէս յուսալ, եթէ ոչ
այն տարրի, որ դրօշակակերն է հայրե-
նիքի գիտութեան, իսկ գիտութիւնն է
անգալի կեանքի անխախտի սկիւնը:

Եւ որովհետեւ Փրանսիայի յաւիտեա-
կան իղէպն հոգն է ազատութեան գա-
ղափարը, ուստի հասկանալի է, որ նա
գիտութեան ծաղիկները իւր ամենա-
նկատելի գանձը պիտի համարէ և
փայլալէ նրանց ամենայն քնքշութեամբ:
Այս աղբիւր տեսակից քնքշելի է տես-
նել, թէ ինչպէս ֆրանսիական հանրա-
պատկութեան նախագահն ուսանողներին
անուանելով «վաղաքան Փրանսիա», նը
բանց յաւաւորութեան, գիտականու-
թեան և լրջութեան մէջ է գտնում իւր
հայրենիքի աղագայ կը լինի իրենը:
Թէ ինչպէս է նայում պ. Լուրէն ուսա-
նողութեան վրայ, այդ կերպից նրա
նկատելիքը, որ քիչ ներքին առաջ կը եր-
բնը, իսկ այժմ համառօտեալ նկարագ-
րեմ հանդէսը, որ շատ բնորոշ, բուն
ֆրանսիական կերպարանք էր կրում:

Այսօր առաւօտ լուրը լրագրերը հա-
ղորդեցին, որ հանրապետութեան նա-
խագահը ժամը 1-ին պիտի այցելէ ու-
սանողներին նոր «Association»-ը, ուստի
ժամը 10-ից սկսած արդէն հանդէս
բազմութիւն էր ժողովուած. rue des
Ecoles և նրա կից փողոցները, իսկ
Սուրբնից սկսած մինչև Ուսանողական
Ընկերութեան հարկ բնակարանն անց-
նիւր տեղ հանր Մօտ յիշում ուստի
կաններն ու նոյնպիսի դերուորներն (ոչ
աւելի) կարգ պահանջելու համար կանգ-
նած էին փողոցների անկիւններում:
Հասարակութիւնն ընտիր էր, հաղա-
րներն մէջ, այս կամ այն անկիւնում ե-
րում էին 4—5 հոգի այն պարտաւոյժ-
ներից, որոնց քիչ վերն զանաւոր ա
նուանեցին. զբոսը Ռոշֆորի, Դիւր-
լիի և Դիւրիի կուսակցիներն (հա, հա,
հա) են, զշտուած, աշքներ կարծած,
դանները դեղնած, մարդկային կերպա-
րանքը գուրի, լպլիւռ նորայայտու-
թեամբ: Դեկոյն երեւում է, որ դրանք
պատրաստուած են աղմուկ հանելու:

արդեւոր և ամենապարտաւոր տեսակի
նկարի համար որոշում է նրանց մի
լուր: Ճիշտ ժամը 1-ին երեւայ հա-
ղապետութեան նախագահի կառքը,
Լուրէն հետ նստած էին ժենեւայի
լու, պ. Քոմբարիօ, պաշտօնական քա-
տուարը, պ. Պուլոս—անձնական քա-
տուարը և պ. Պուլ Լուրէ: Միւս կառ-
քում հետեւում էին այժման կառա-
րութեան լուրը անդամները—մին
արները: Հանդիսի գոյնն աւելի ուր
ու համար թուեց և միւս անձանք
նուանեց, որոնցից շատերն անձան-
չին հայ ընկերացողներն. —պ. պ. Լ.
վիս՝ Ուսանողական Ընկերութեան պա-
տուարը նախագահ, Գալուս՝ ան-
Պարլի պ. Պուլ Դիւրի, պ. Դիւրի
պ. Փալիւս՝ նախագահ ծերակալ
Կառուէմ՝ գեղարուեստից ձեռնա-
քարաւար, Ռոշֆոր՝ վարտաւար գ
դարուեստից, Սէլվ՝ պոէզիա Սէլ
Լէօն Բուրժուա և այլն և այլն, պար-
տները, գիտականներն և ամենայն
չը ուսանողական արեւֆիկալ պ. Լէպ

Պ. Լուրէն կառքը կը բարձրէր ալ, և
քանի հազարաւոր ժողովուրդ (սա
դէն ամբողջ չէ) սկսեց միաձայն ուսա-
նով գոռալ vive Louvet (կենցէ Լու-
րէ), գոռում էին անընդհատ, հետոյ
ալ աւելի ու աւելի սկսեցին ձգել
Association-ի դիմաց մի վեցարկ
տան պատշաճութիւնց յայտնի պատ-
մար ծերունի պ. Պիրիլին ճի-
մանկական ոգևորութեամբ իւր ընտան-
քի հետ միասին ոգևորում էր ժող-
վուրդը vive Louvet աղագայից: Չէ
որ մի վարկեան ժողովուրդը լուր
«չանչուենք» այս այն կողմից աղ-
գակում էին «vive Droulède» և գ
լանով շրտականանալով խոգ, «քիչ
ծած կըր», «կոճակները կաղիւր», «գ
նիւր» ու զանազան յիշար բացալ
շուրթիւններ անում ու զուարճանում,
ծիծաղ էին պատճառում:

Մէկն այդ «չանչուենք» ճիշտ
ականջով մօտ այնքան գոռալ
Droulède, որ կատարական խաղա-
ն իւր ցատկով Loubet-ի դէմ սկսե-
արտայայտել ցատկաւորով և սպա-
նական շարժումներ տեսնով ուղիւղ
իշած Պիրիլին պատշաճաբ: Այդ լուր
մէջ կային մօտ 7—8 փառահասակ
աւելի քան 12—14 տարեկան երիտա-
ւարները մի մը ծիսաւոր շրտա-
ներին և դրանք էլ էին գոռում «կեց
Դիւրի և Ռոշֆոր, անկիւն Լուրէ
Այս վերջին քաղաքակրթութիւնը կո-
ծմն միւս երկրներն էլ անձանքով
վերջապէս:

Ընկերութեան բնակարանի ամբողջ
շորս յարկը լցում ուսանողները մի
երկան կենցեցներով ընդունեցին պ. Լ.
բէլին, որին սանդուղիների վրայ դիմա-
րեց ուսանողները ընկերութեան պա-
տուարը նախագահ պ. Լալիս և, առ
նորելով պ. նախագահին մինչև դ
լիւն, ուղչուենց ոգևորում ճառով, շո-
հակութիւնն աղանդայնութիւն
ները կողմից պ. Լուրէն արտայայտ
համակրութեան, «պ մի նոր գրաւա-
ն է նրանց համբարատարութեան դ
բաղմալին ընկերներն մէջ յիշում
ստորերը գաղափարները: «Եթէ մեր
մասնաւորն աշակերտող երիտաւո-
րանները,—ասում է պ. Լալիս, —սո-
րեն լաւ հազարաւոր մէկը միւսին
հանդուրժեալ իրենց գաղափարն
այդ տարբերութիւնը, օ, սոցալա-
լաղաղութեան այդ ինչ մեծ և գե-
ցիկ նախապատրաստութիւն կը լինի:

Ուսանողներն այժման հասարակ-
կական գործունէութեան մասին
Լալիս

А. О. Медик. Шахматарианка. Воронеж. Набережн. церковный дом